

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
T.a.v. mevrouw Drs. K.H. Ollongren
Postbus 20011
2500 EA Den Haag

Datum: 8 augustus 2019
Relatienummer:
Onze referentie: 031.FV.KvR
Onderwerp: reactie op internetconsultatie Concept wijziging Bouwbesluit 2012
- 2e herziening EPBD
Bijlagen:

Hooggeachte mevrouw Ollongren,

Techniek Nederland, de ondernemersorganisatie voor de installatiebranche, kan zich in grote lijnen vinden in de voorgenomen herziening van de EPBD die minimale prestatie-eisen stelt aan technische bouwsystemen bij vervanging, aanpassing of verbetering. Wij staan positief ten opzichte van het 'onder één dak brengen' van energieprestatie-eisen en keuringen bij één gemeentelijke instantie. Vanzelfsprekend onderschrijft onze sector, die onmisbaar is voor het realiseren van de doelstellingen van het Klimaatakkoord, het doel van deze regelgeving. Wij zetten echter wel grote vraagtekens bij de haalbaarheid en effectiviteit van de voorgenomen regeling, omdat niet voorzien is in een serieus handhavingskader.

Creëer niet opnieuw een papieren tijger

Wij zien het op zichzelf als een vooruitgang dat de EPBD-keuringen worden ondergebracht in het Bouwbesluit en de handhaving een zaak wordt van de gemeente. Gemeenten hebben momenteel echter allerm minst zicht op welke installaties waar aanwezig zijn, laat staan of deze aan de prestatie-eisen voldoen en/of gekeurd moeten worden. In de voorgenomen regeling is niet voorzien in het toegankelijk maken van de benodigde, actuele installatietechnische informatie over een gebouw. In onze artikelsgewijze reactie die u in de bijlage treft gaan we nader op dit punt in.

Naast het gebrek aan deze informatie beschikken gemeenten bovendien niet over de mensen en middelen om het toezicht op naleving en controle in de praktijk waar te maken. Onze leden willen graag bijdragen aan een succesvolle EPBD, maar zonder enige vorm van handhaving leert de praktijk dat gebouwbeheerders en –eigenaren geen urgentie voelen om de energieprestatie van gebouwgebonden technische systemen te verbeteren. Voor de

Datum: 8 augustus 2019
Onze referentie: 031.FV.KvR
Pagina: 2 van 6

leden van Techniek Nederland ontbreekt in die situatie de businesscase.

Zonder een slimme en efficiënte handhavingsstrategie vrezen wij voor loze regelgeving, die huiseigenaren, bedrijven en technisch dienstverleners op kosten jaagt en bovendien geenszins leidt tot energiebesparing. Bij de vorige herziening van de EPBD heeft de daarin opgenomen 'aircorichtlijn' op een zelfde manier uitgepakt: als gevolg van gebrekkige handhaving heeft de richtlijn in praktijk niets opgeleverd. De stapeling van dit soort regelgeving waar gebouweigenaren en (veelal MKB-) bedrijven aan moeten voldoen, zonder dat deze regels ook maar enig tastbaar effect hebben, werkt bovendien ondermijnend voor het draagvlak voor de energie- en klimaattransitie.

Behalve adequate handhaving door gemeenten is wat betreft Techniek Nederland het volgende nodig om de herziening van de EPBD tot een succes te maken:

- Een meldplicht voor alle keuringen en een registratie van technische bouwsystemen (installatieregister).
- Uitsluitend toegang tot deze markt voor gecertificeerde en gekwalificeerde bedrijven die kunnen voldoen aan het gewenste kwaliteitsniveau.
- Het gelijktrekken van de verplichte keuringsinterval tussen de verwarming- en airconditioningsysteemkeuringen, zodat een integrale keuring aangeboden kan worden.
- Duidelijkheid over de te verwachten lasten voor eigenaren en bedrijven. Op basis van de huidige vorm van de regeling lijken de kosten disproportioneel hoog ten opzichte van de besparingseffecten.
- Een evaluatiemoment binnen afzienbare termijn om te kunnen beoordelen of de wet doelmatig is en er wel of niet aanpassing noodzakelijk is.

In de bijlage hieronder treft u onze nadere, artikelsgewijze reactie. Wij vertrouwen erop dat u onze reactie en verbetervoorstellen meeneemt bij de verdere vormgeving van de herziening van de EPBD. Voor nadere toelichting kunt u zich wenden tot Thomas Piessens, t.piessens@technieknederland.nl.

Met vriendelijke groet,

Doekle Terpstra
Voorzitter Techniek Nederland

Datum: 8 augustus 2019
Onze referentie: 031.FV.KvR
Pagina: 3 van 6

Bijlage: Artikelsgewijze reactie op het concept besluit houdende wijziging Bouwbesluit 2012 inzake de implementatie van de tweede herziening van de richtlijn energieprestatie gebouwen.

Algemeen

De opgestelde commentaren en verbeteringsuggesties zijn gebaseerd op de voorgenomen wijziging artikelen Bouwbesluit en derhalve niet op de nota van toelichting bij de regeling. De nota van toelichting is niet bindend, de voorgenomen gewijzigde artikelen Bouwbesluit wel.

Concept wijzigingsbesluit

artikel 5.15 Oplaadpunten en leidingdoorvoeren

De EPBD beschrijft *“de installatie van infrastructuur voor leidingen, met name goten voor elektrische kabels, om de installatie van oplaadpunten voor elektrische voertuigen op elke parkeerplaats in een later stadium mogelijk te maken”*.

Concept wijzigingsbesluit lid 1 en 2

Deze artikelen schrijven slechts *“leidingdoorvoeren”* voor.

Volgens NEN 1010 - Elektrische installaties voor laagspanning, is een leidingdoorvoering een plaats in een bouwkundig element (als een buitenmuur) waar leidingsystemen zoals buis, kabelpijp, kabelgoot, rails of railkokersystemen doorheen kunnen worden geleid. Ergo, de doorvoering is slechts een lege koker of buis aangebracht in buitenmuur, wand, vloer, etc.

Hier wordt een belangrijk stuk infrastructuur gemist waarmee ook de essentie uit de EPBD wordt gemist. Ook wordt de gestelde limiet van 7% van de totale kosten van de ingrijpende renovatie van het gebouw op nadelige wijze beïnvloed omdat deze infrastructuur onder de initiële kosten van het gebouw behoort te vallen en niet onder de additionele kosten voor latere realisatie van oplaadpunten.

Het gevolg van de nu voorgestelde tekst zal zijn dat gebouwen onvoldoende voorbereid zijn voor later te realiseren oplaadpunten en de daarvoor te maken kosten substantieel hoger uitvallen (alsnog kabelgoten aanleggen, graafwerk, herstel van het terrein, etc.). De consequentie zal zijn dat sneller wordt afgezien van de installatie van laadpunten omdat de kostengrens van 7% wordt overschreden..

Concept wijzigingsbesluit lid 3

Hier wordt alvast een zeer summiere invulling gegeven voor het aantal oplaadpunten wat de lidstaten pas vóór 1 januari 2025 dienen vast te stellen. Gelet op de snelle ontwikkeling van elektrisch vervoer lijkt deze naar voren gehaalde invulling voor slechts één oplaadpunt voor

Datum: 8 augustus 2019

Onze referentie: 031.FV.KvR

Pagina: 4 van 6

een parkeerterrein met meer dan 20 parkeervakken niet aan te sluiten bij de maatschappelijke ontwikkelingen en is naar onze mening volstrekt onvoldoende.

Concept wijzigingsbesluit art. 5.16 - Verbouw

Lid 2 spreekt over “leidingdoorvoeren”, zie onze opmerking onder art. 5.15

Concept wijzigingsbesluit artikel 6.55a - Verbouw

Lid 1 spreekt over het plaatsen of gedeeltelijk vernieuwen of veranderen of het vergroten van een technisch bouwsysteem waarbij de energiestaat wordt beïnvloed voldoet dat technische bouwsysteem aan de in tabel 6.55 opgenomen waarde voor de energiestaat.

De EPBD tekst is op dit punt duidelijker en spreekt dan over de energiestaat “*van het gewijzigde onderdeel en indien relevant, van het volledige gewijzigde systeem*”. Voorstel is om deze tekst over te nemen.

Het bepalen van de energiestaat in bestaande situaties in geval van wijzigingen van onderdelen van het technisch bouwsysteem is zonder de beschikking over een installatiedossier waarin gegevens van de installaties, installatietekeningen, toegepaste warmte en koude generatoren, afgifte en transportsystemen, ventilatoren, pompen, inregelafsluiters, instelgegevens, etc. zeer lastig te bepalen en zal een grote mate van inspanning en tijdsbesteding (hogere kosten) vereisen.

Door deze benodigde extra tijdsbesteding wordt de grens van 20% voor het ontwerpen, dimensioneren, aanbrengen, etc. ten opzicht van de kosten van het technisch bouwsysteem nadelig beïnvloed en eerder overschreden waardoor zal worden afgezien van deze maatregelen.

Ook zal dit nauwelijks kunnen worden vastgesteld als een onbekende derde partij veranderingen heeft aangebracht zonder dat dit gedocumenteerd is opgeslagen en ook beschikbaar is voor de gecontracteerde installateur of dienstverlener.

Concept wijzigingsbesluit artikel 6.55b - Verslaglegging

Lid 1 spreekt over “overhandigen” van documenten. De definitie hiervan volgens Van Dale is “ter hand stellen; = geven”. Dit betreft dan een document dat fysiek moet worden overhandigd en gemakkelijk kwijtraakt en niet duurzaam zal worden bewaard. Dat kan niet de bedoeling zijn van de wetgever.

De EPBD stelt in artikel 8, lid 9 hierover het volgende; “De resultaten worden gedocumenteerd en doorgegeven aan de eigenaar van het gebouw, zodat ze beschikbaar blijven en kunnen worden gebruikt voor de controle”. Dit geeft aan dat de wijze van communiceren en informeren anders is en als primaire doelstelling heeft om te worden

Datum: 8 augustus 2019
Onze referentie: 031.FV.KvR
Pagina: 5 van 6

gearchiveerd, zodat dit beschikbaar blijft. Het voorstel voor een installatieregister sluit hier naadloos op aan.

Concept wijzigingsbesluit artikel 6.55c - Onverwarmde en ongekoelde verblijfsruimte

Hier wordt gesteld dat de eisen aan ruimteverwarming en ruimtekoeling niet van toepassing zijn indien er geen personen in verblijven. Deze scheiding is niet zo te leggen. Zo kan bijvoorbeeld de koeling van een serverruimte zijn aangesloten op de centrale koelinstallatie. In zo'n geval zal deze ook aan de eisen moeten voldoen terwijl de koeling van een koelcel in een bedrijfsrestaurant een individuele installatie betreft die daarvan kan worden uitgezonderd.

Overigens is de benaming "verblijfsruimte bestemd voor een ander doel dan het verblijven van personen" meer duiding hierover in de regeling is wenselijk.

Concept wijzigingsbesluit artikel 6.61 - Keuring verwarmingssysteem (eens per 4 jaar)

Tweede lid a. omvat "een beoordeling van het rendement en de dimensionering van de warmtegenerator, gelet op de verwarmingsbehoeften van het gebouw; en b. houdt rekening met het vermogen van het verwarmingssysteem of het gecombineerd ruimteverwarmings- en ventilatiesysteem om de prestaties onder typische of gemiddelde werksomstandigheden te optimaliseren".

Dat is zonder installatiedossier moeilijk vast te stellen en vergt veelal nader onderzoek ter plaatse om de revisietekeningen en het definitieve ontwerp beschikbaar te krijgen c.q. alsnog in kaart te brengen en op te nemen in een installatiedossier zodat dit de basis vormt voor de in dit lid bedoelde beoordeling(en).

Lid 3 geeft ontheffing voor de beoordeling van de dimensionering van de warmtegenerator als er sinds de laatste keuring geen wijziging heeft plaatsgevonden van het verwarmingssysteem, het gecombineerd ruimteverwarmings- en ventilatiesysteem of de verwarmingsbehoeften van het gebouw. Dat is zonder installatiedossier nauwelijks vast te stellen als een onbekende derde partij veranderingen heeft aangebracht zonder dat dit gedocumenteerd is opgeslagen en ook beschikbaar is voor de gecontracteerde installateur of dienstverlener.

Lid 5 spreekt over het verstrekken aan de eigenaar of huurder(s) van het keuringsverslag en aanbevelingen voor kostenefficiënte verbeteringen. Ook uit dit verstrekken van informatie blijkt een noodzaak van een installatiedossier, zie tevens bovenstaande opmerkingen onder artikel 6.55b Verslaglegging.

Lid 6a geeft vrijstelling voor de keuring van de stookinstallatie en/of verwarmingsinstallatie indien deze valt onder een energieprestatiecontract. Waaruit blijkt dat hiermee een gelijkwaardig resultaat wordt bereikt van de onder lid 1 gestelde keuring?

Datum: 8 augustus 2019

Onze referentie: 031.FV.KvR

Pagina: 6 van 6

Concept wijzigingsbesluit artikel 6.62 Keuring airconditioningsysteem (eens per 5 jaar)

Ook hier zijn de bemerkingen zoals hierboven beschreven bij 6.61 ten aanzien van de behoefte aan een installatiedossier van toepassing.

Er bestaat vanuit de installatiebranche van koeltechnische-, en klimaat-technische bedrijven een sterke behoefte om de keuringsintervallen gelijk te stellen zodat integrale keuringsovereenkomsten kunnen worden afgesloten waarbij de installaties in één bezoek kunnen worden gekeurd.

Lid 6a geeft vrijstelling voor de keuring van het airconditioningsysteem, gecombineerd airconditionings- en ventilatiesysteem indien deze valt onder een energieprestatiecontract. Waaruit blijkt dat hiermee een gelijkwaardig resultaat wordt bereikt van de onder lid 1 gestelde keuring? Zie ook onze opmerkingen onder lid 6b.

Concept wijzigingsbesluit afdeling 6.16 Systeem voor gebouwautomatisering en -controle, bestaande bouw

Concept wijzigingsbesluit artikel 6.63 Aansturingsartikel

Lid 1 stelt dat in 2026 een bouwwerk met een verwarmingssysteem of gecombineerd ruimteverwarmings- en ventilatiesysteem met een nominaal vermogen van meer dan 290 kW of een airconditioningsysteem of gecombineerd airconditioning- en ventilatiesysteem met een nominaal vermogen van meer dan 290 kW heeft met ingang van 2026 een systeem heeft voor gebouwautomatisering- en controle.

Het is niet mogelijk om een bestaande gebouwinstallatie op gedegen wijze te voorzien van een op de installatie toegeschreven gebouwbeheersysteem zonder te kunnen beschikken over installatietekeningen, opbouw van de installaties, gegevens van de toegepaste componenten, regelafsluiters, instelstanden, etc. De beschikking over een installatiedossier met deze gegevens kan de implementatie van een gebouwbeheersysteem bevorderen, de tijdsbesteding reduceren en besluitvorming hierover bespoedigen.